19/09/2021

ΒΕΡΟΙΑ: Μνημόσυνο για τα θύματα της Μικρασιατικής καταστροφής

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας

Την Κυριακή 19 Σεπτεμβρίου το πρωί στον Ιερό Ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης και Οσίου Νικοδήμου Βεροίας τελέστηκε Μνημόσυνο για τα θύματα της Γενοκτονίας του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμονος και παρουσία των τοπικών πολιτικών και στρατιωτικών αρχών και της προέδρου και των μελών του Συλλόγου Μικρασιατών Ημαθίας.

Τον πανηγυρικό της ημέρας εξεφώνησε ο Μικρασιάτης στην καταγωγή Ποιμενάρχης μας κ. Παντελεήμων.

Οι εκδηλώσεις για την 99η Επέτειο Μνήμης της Γενοκτονίας του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας ολοκληρώθηκαν με το τρισάγιο και την κατάθεση στεφάνων στο Ηρώο Πεσόντων στην πλατεία Ωρολογίου, όπου τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή και εψάλη ο Εθνικός Ύμνος.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ
ΒΕΡΟΙΑΣ
1979
© GerBekes IMBNK

© GerBekes IMBNK

© GerBekes IMBNK

© GerBekes IMBNK

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας κ. Παντελεήμων στον πανηγυρικό της ημέρας ανέφερε μεταξύ άλλων:

Ἐνενήντα ἐννέα χρόνια ἔχουν περάσει ἀπό ἐκεῖνες τίς φοβερές ἡμέρες τῆς μεγάλης καταστροφῆς. Ἐνενήντα ἐννέα χρόνια ἔχουν περάσει ἀπό τήν ἡμέρα τοῦ μαρ-τυ-ρικοῦ θανάτου τοῦ μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου ἀλλά καί τῶν σύν αὐτῷ ἀναιρεθέντων ἱεραρ-χῶν. Ἐνενήντα ἐννέα χρόνια ἔχουν περάσει ἀπό τήν ἀπίστευτο διωγμό καί ξεριζωμό πού ὑπέστη ὁ Ἑλληνισμός τῆς Ἰωνίας καί τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀλλά καί ἀπό τίς φοβερές στιγμές πού ἐκτυλίχθη-καν στήν προκυμαία τῆς Σμύρνης. Ὁ Ἑλληνισμός ὅμως δέν ἔπαυσε νά θρηνεῖ γιά τή μεγάλη αὐτή συμ-φορά, γιά τούς χιλιάδες νεκρούς, γιά τίς ἀπερίγραπτες καταστροφές καί τά μαρτύρια πού ὑπέστη. Ἐνενήντα ἐννέα χρόνια, καί οἱ ἀναμνήσεις δέν σβύνουν καί οἱ πληγές δέν κλείνουν καί ἡ λήθη ἀρνεῖται νά σκεπάσει τό παρελθόν.

Ἡ Μικρασιατική καταστροφή θεω-ρεῖται ἡ μεγαλύτερη συμφορά τοῦ Ἑλληνισμοῦ διαχρονικά. Καί αὐτό δέν ὀφείλεται μόνο στίς διώ-ξεις καί τίς σφαγές τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀλλά καί στήν ὑποχρεωτική ἀνταλ-λαγή πληθυσμῶν, ἡ ὁποία ὁδήγησε στήν ἐξαφάνιση τοῦ Ἑλλη-νισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς μετά ἀπό περισσότερα ἀπό 2.500 χρόνια καί στή δημιουργία ἑνός τεραστίου κύματος προσφύγων, ἑνάμιση ἑκα-τομμυρίου ἀνθρώπων, πού ἔφθα-σαν, ὅσοι μπόρεσαν καί ὅσοι ἄντε-ξαν, κάτω ἀπό φοβερές συνθῆκες στήν Ἑλλάδα, σέ μιά χώρα ἀδύ-ναμη, χρεοκοπημένη, ἐξαντλη-μέ-νη ἀπό τούς πολέμους, πού δέν εἶχε τή δυνατότητα νά περιθάλψει καί νά στεγάσει ἕναν τόσο μεγάλο ἀρι-θμό ἀνθρώπων.

Ὁ Ἑλληνισμός τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀποτελοῦσε τό 20% τοῦ πληθυσμοῦ της καί κυριαρχοῦσε οἰκονομικά. Καί ἀκόμη εἶχε κατορθώσει νά δια-τη-ρήσει τήν πολιτιστική του κλη-ρο-νομιά, παρότι ἀποτελοῦσε μειο-νότητα μέσα σέ ἕνα ἐχθρικό περι-βάλλον.

Αὐτά τά δύο στοιχεῖα ἦταν πού ἐνοχλοῦσαν τούς Τούρκους καί ἤθελαν μέ κάθε τρόπο νά ἐξαφα-νίσουν τόν Ἑλληνισμό, ἀλλά καί ὅ,τι ἀκόμη τόν θύμιζε ἀπό τή Μικρά Ἀσία.

Ἀνείπωτα ἦταν τά ἐγκλήματα ἐναντίον του, σύμφωνα καί μέ τίς μαρτυρίες τῶν Δυτικῶν αὐτοπτῶν μαρτύρων, οἱ ὁποῖοι συχνά δυστυ-χῶς παρέμεναν ἁπλοί θεατές τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Μαζικές πυρπολήσεις κτιρίων καί ἀνθρώπων, σφαγές, ἐκτελέσεις, κα-ταστροφές ἐκκλησιῶν, μέ ἀπο-κο--ρύφωμα τήν πυρπόληση τῆς ἑλληνικῆς καί τῆς ἀρμενικῆς συνοι--κίας τῆς Σμύρνης, πού ὁδή-γησε στόν ἀφανισμό καί ὅσους ἀκό-μη εἶχαν κατορθώσει νά σω-θοῦν ἀπό τούς διωγμούς πού προηγήθηκαν.

Ἡ ἧττα τῶν Τούρκων στούς βαλκανικούς πολέμους τοῦ 1912---14 τούς ἔκανε νά μιμήσουν ἀκόμη περισσότερο τούς χριστιανούς, καί ἔτσι τόν Μάϊο τοῦ 1914 ἄρχισε ὁ μεγάλος διωγμός κατά τῶν Ἑλ-λήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Φώκαια, Πέργαμος, Φιλαδέλφεια, Κρήνη, Μενεμένη, ἑκατοντάδες ἑλληνικά χωριά, κωμοπόλεις καί πόλεις ἐρημώνονται καί λεηλα-τοῦνται. Ἡ εἴδηση τοῦ διωγμοῦ τῶν Ἑλλήνων φθάνει στή Σμύρνη ἀπό τίς χιλιάδες προσφύγων πού ἀναζητοῦν ἐκεῖ καταφύγιο.

Ὁ ἡρωικός μητροπολίτης Σμύρ-νης Χρυσόστομος ἐμψυχώνει τόν λαό καί ὀργανώνει τήν περίθαλψη τῶν προσφύγων. Ἀπευθύνεται στούς προξένους τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καί στούς ἀρχηγούς τῶν ἄλλων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν καί ἐπιτυγχάνει νά ξεσηκώσει τόν χριστιανικό κόσμο κατά τῆς τουρ-κικῆς θηριωδίας.

Οἱ ἐνέργειες τοῦ μητροπολίτου Σμύρνης, πού ἦταν γνωστός καί ἀπό τήν προηγούμενη δράση του, ὅταν ἦταν μητροπολίτης Δράμας, ἐξοργίζουν, ὅπως ἦταν ἀναμενό-μενο, τόν Τοῦρκο διοικητή τῆς Σμύρνης. Τόν καλεῖ στό γραφεῖο του καί τόν ἀπειλεῖ νά σταματήσει τήν ἐκστρατεία κατά τῶν Τούρ-κων, ὅπως τήν ὀνομάζει.

Ὁ Χρυσόστομος δέν ἀπαντᾶ. Τόν ἀφήνει νά ὁλοκληρώσει τίς ἀπει-λές του καί στή συνέχεια ἀπαντᾶ θαρραλέα. «Δέν φοβοῦμαι τόν δυνά-στην», τοῦ λέγει, «τήν ὀργήν τοῦ Κυρίου μου φοβοῦμαι πού θά πέσει δικαία ἐπ᾽ ἐμοῦ, ἐάν δέν ὑψώ-σω φωνήν διαμαρτυρίας διά τούς διωγμούς τῶν χριστιανῶν».

Ὁ διοικητής δέν μπορεῖ νά ἀντι-δράσει ἐκείνη τή στιγμή, ἀλλά λίγο ἀργότερα, ὅταν κηρύσσεται ὁ πρῶ-τος παγκόσμιος πόλεμος, θά βρεῖ τήν εὐκαιρία νά ἐκδικηθεῖ τόν Μη-τροπολίτη τῆς Σμύρνης, ἐκτοπίζο-ντάς τον στήν Κωνσταντινούπολη.

Ὁ ἱεράρχης θά ἐπιστρέψει στή Μητρόπολή του τέσσαρα χρόνια ἀργότερα, λίγο πρίν νά εἰσέλθει στή Σμύρνη ὁ ἑλληνικός στρατός. Καί τότε ἀναδεικνύεται ὁ ἀδιαμ-φισβήτητος ἐθνάρχης τοῦ μικρα-σιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ πού τρεφό-ταν ἀπό τόν μύχιο πόθο τῆς δημι-ουργίας ἑνός αὐτονόμου μικρασια-τικοῦ κράτους. Γιά τόν λόγο αὐτό ἀπεδοκίμασε τά σχέδια τῶν Μεγά-λων Δυνάμεων νά ἐκκενωθεῖ ἡ Μι-κρά Ἀσία ἀπό τόν ἑλληνικό πλη-θυσμό, ὅταν κατέρρευσε τό μικρα-σιατικό μέτωπο.

Δέν ὑπῆρχαν ὅμως πλέον χρονικά περι-θώρια, καθώς οἱ Τοῦρκοι εἶχαν εἰσβάλει στή Σμύρνη, ἐνῶ οἱ τελευ-ταῖοι Ἕλληνες στρατιῶτες ἔφευ-γαν, παίρνοντας μαζί τους καί ὅσους Ἕλληνες μποροῦσαν.

Πολ-λοί εἶναι ἐκεῖνοι πού παρα-καλοῦσαν τόν Μητροπολίτη Σμύρ-νης Χρυσόστομο νά φύγει γιά τήν Ἑλλάδα, ὅπως κάποιοι ἀρχιερεῖς τῆς Ἀνατολῆς πού εἶχαν διαφύγει τό μαρτύριο, ἀλλά ἐκεῖνος προτιμᾶ νά βαδίσει στά ἴχνη τοῦ ἱερο-μάρ-τυρος Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε΄, πού καί αὐτός εἶχε ξεκινήσει ἀπό τή Σμύρνη, καί εἶχε ἀρνηθεῖ πρίν ἀπό ἐνενήντα ἐννέα χρόνια, τό 1821, νά ἐγκαταλείψει τήν Κωνσταντινούπολη γιά νά σωθεῖ.

Ἀρνεῖται ὁ Σμύρνης Χρυσόστομος καί τίς παρακλήσεις τῶν προυχό-ντων καί τίς προσπάθειες τοῦ ἀρ-χιεπισκόπου τῶν καθολικῶν, ὁ ὁποῖ-ος τοῦ εἶχε ἐξασφαλίσει καί θέση σέ ἕνα πλοῖο, προκειμένου νά ἀποφύγει τό μαρτύριο, τό ὁποῖο ὅλοι ἔβλεπαν νά ἔρχεται.

Ἡ ἀπόφασή του εἶναι ἀμετά-κλη-τη. «Παράδοσις τοῦ ἱεροῦ μας κλή-ρου», λέγει στόν καθολικό ἀρχιε-πίσκοπο, «ἀλλά καί ὑποχρέωση τοῦ καλοῦ ποιμένος εἶναι νά παρα-μείνει μέ τό ποίμνιό του». Καί αὐτό κάνει ὁ Χρυσόστομος Σμύρνης. Μένει πιστός ἄχρι θανάτου ὄχι μόνο στόν Χριστό ἀλλά καί στό ποίμνιο πού Ἐκεῖνος τοῦ ἐμπι-στεύ-θηκε.

Ἡ ἀγάπη στόν Χριστό ἀλλά καί στούς ἀνθρώπους δέν ἀφήνει τόν φόβο νά εἰσχωρήσει στήν ψυχή του. Μέ ἀπόλυτη συναίσθηση τοῦ χρέους του ἀλλά καί τῆς σημασίας πού εἶχε ἡ παρουσία του ἀνάμεσα στόν Ἑλληνισμό τῆς Σμύρνης καί τῆς Ἰωνίας, τόν κρατᾶ ὄρθιο καί ἀποφασιστικό μέχρι τέλους. Καί ἀκόμη καί τίς τελευταῖες ἡμέρες ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης δέν ἀνη-συχεῖ γιά τόν ἑαυτό του, δέν ἀνη-συχεῖ τί πρόκειται νά συμβεῖ στόν ἴδιο καί στούς ἄλλους ἀρχιερεῖς μέ τούς ὁποίους συζητᾶ, ἀλλά τί θά γίνουν «τόσοι ἀπροστάτευτοι χρι-στι-ανοί μας, πού ἀφέθησαν εἰς τή μανία τοῦ τουρκικοῦ πλήθους».

Στή Μητρόπολη τῆς Σμύρνης, στήν Ἁγία Φωτεινή, προσεύχεται γονατιστός μαζί μέ τούς πρόσφυ-γες, ἀνάμεσα στούς ὁποίους ἦταν καί ὁ πατέρας μου, πού εἶχαν καταφύγει ἐκεῖ γιά νά βροῦν προστασία καί προτιμᾶ γιά ἄλλη μία φορά αὐτή τήν κατα-νυκτική προσευχή ἀπό τήν πρότα-ση τοῦ Ἀμερικανοῦ προξένου πού τόν

ἐπισκέφθηκε στό γραφεῖο του γιά νά τοῦ πεῖ ὅτι ἕνα ἀμερικανικό ἀντιτορπιλλικό τόν περιμένει στήν προκυμαία τῆς Σμύρνης καί ὅτι ἐκεῖνος θά τόν συνόδευε μέχρι ἐκεῖ γιά νά ἐπιβιβασθεῖ μέ ἀσφάλεια καί νά φύγει.

Τότε λέγεται ὅτι ὁ Χρυσόστομος Σμύρνης σηκώθηκε ἀπό τή θέση του, πῆρε τόν Ἀμερικανό πρόξενο ἀπό τό χέρι καί τόν ὁδήγησε στό παράθυρο, ἀπό ὅπου ἔβλεπε κανείς τήν αὐλή τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ καί τό πλῆθος τῶν προσφύ-γων πού βρισκόταν ἐκεῖ. Στή συ-νέχεια γύρισε πρός τόν πρόξενο καί τοῦ ἐπανέλαβε ὅ,τι εἶχε πεῖ στόν ἀρχιεπίσκοπο τῶν καθολι-κῶν καί ὅ,τι ἐπαναλάμβανε σέ ὅλους τούς συνομιλητές του.

«Δέν μπορῶ νά φύγω. Ποῦ θά ἀφήσω τό ποίμνιό μου χωρίς ποι-μέ-να. Τό καθῆκον μου εἶναι νά μεί-νω ἐδῶ μεταξύ τῶν χριστιανῶν μου».

Ὁ Ἀμερικανός πρόξενος συγκινη-μένος ἔσκυψε τό κεφάλι του καί εἶπε «Εὔχομαι εἰς τόν Θεόν νά σᾶς προστατεύει».

Οἱ ἐξελίξεις τῆς ἱστορίας εἶναι γνωστές, καί ἀναρίθμητες εἶναι οἱ μαρτυρίες ἐκείνων πού ἔζησαν τίς τελευταῖες ἡμέρες. Οἱ Τοῦρκοι, ἄλ-λωστε, ἀκολουθοῦσαν πάντοτε τήν ἴδια τακτική. Θεωροῦσαν ὑπεύ-θυνο γιά τόν Ἑλληνισμό τόν Μητροπολίτη καί αὐτόν προέβα-λαν στόν φανατισμένο ὄχλο ὡς αἴτιο τῆς δῆθεν συμφορᾶς πού ὑπέ-στησαν οἱ Τοῦρκοι. Τό μαρτύριο τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης ἀλλά καί τῶν ἄλλων ἐθνομαρτύρων ἱε-ραρχῶν Ἀμβροσίου Μοσχονησίων, Γρηγορίου Κυδωνιῶν, Προκοπίου Ἰκονίου καί Εὐθυμίου Ζήλων, ἦταν ἡ ἀρχή τῆς τελευταίας πρά-ξεως τῆς Μικρασιατικῆς καταστρο-φῆς. Κάποιοι ἀπό αὐτούς, ὅπως ὁ Χρυσόστομος Σμύρνης σύρθηκαν προπηλακιζόμενοι στούς δρόμους καί κακοποιούμενοι ἀπό ἀνθρώ-πους πού διψοῦσαν γιά ἐκδίκηση καί γιά αἷμα, ἀπό ἀνθρώπους πού ἡ ἠρεμία καί ἡ γενναιότητα μέ τήν ὁποία ἀντιμετώπιζαν οἱ ἀρχιερεῖς τό μαρτύριο τούς ἔκανε ἀκόμη πιό βάναυσους καί πιό ἀπάνθρωπους. Κάποιοι ἄλλοι, ὅπως ὁ Κυδωνιῶν Γρηγόριος καί ὁ Μοσχονησίων Ἀμβρόσιος, τάφηκαν ζωντανοί. Οὔτε ὅμως τό δικό τους μαρτύριό δέν κατεύνασε τό μίσος τῶν Τούρ-κων, μάλλον τό ἐπέκτεινε σέ μία σφαγή μέ χιλιάδες θύματα κάθε ἡλικίας, ἀθῶα θύματα, πού ποτέ δέν ἐνόχλησαν κανένα, παρά μό-νον ὅσους ἐνοχλοῦντο ἀπό τήν παρουσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ στήν Μικρά Ἀσία καί ἤθελαν πάσῃ θυσίᾳ νά τήν ἐξαλείψουν.

Καί μπορεῖ νά τήν ἐξάλειψαν σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τήν ἀνθρώπινη παρου-σία, μπορεῖ νά τήν ἐξάλειψαν γκρε-μίζοντας καί καίοντας ναούς καί σπίτια, ἀλλά δέν μπόρεσαν καί δέν θά μπορέσουν νά ἐξαλείψουν τήν παρουσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ ποτέ ἀπό τή Μικρά Ἀσία, γιατί τήν μαρ-τυροῦν καί θά τήν μαρτυροῦν αἰώνια ἀκόμη καί τά ἐρείπια τῶν μνημείων τῆς ἱστορίας του μέ τίς ἑλληνικές ἐπιγραφές τους. Τήν μαρτυροῦν καί θά τήν μαρτυροῦν οἱ ἀναμνήσεις πού παραμένουν στίς ψυχές τῶν ἀπογόνων τῶν Μικρασιατῶν τόσο στήν Ἑλλάδα ὅσο καί σέ ὅλο τόν κόσμο, πού

τιμοῦν τή μνήμη τῶν πατέρων τους, πού μνημονεύουν τή μεγάλη καταστροφή ὄχι γιά νά ἀναμο-χλεύουν τίς πληγές καί νά καλ-λιερ-γοῦν μίση καί πάθη, ἀλλά γιά νά μήν ξεχνοῦν τήν ἱστορία καί τήν ἀλήθεια καί γιά νά μήν βρί-σκονται κατά καιρούς ὁρισμένοι ἀνιστόρητοι ἱστορικοί πού θά ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ Μικρασιατική καταστροφή δέν ἦταν καταστροφή ἀλλά συνωστισμός στήν παραλία τῆς Σμύρνης.

Μνημονεύουμε, λοιπόν, σήμερα τῶν ἱερομαρτύρων ἱεραρχῶν Χρυ-σο-στόμου Σμύρνης, Ἀμβροσίου Μο-σχονησίων, Γρηγορίου Κυδω-νιῶν, Προκοπίου Ἰκονίου καί Εὐ-θυμίου Ζήλων καί τῶν σύν αὐτοῖς ἀναιρεθέντων χιλιάδων πατέρων καί μητέρων μας, ἀλλά καί ὅλων τῶν προσφύγων τῆς Μι-κρα-σια-τικῆς καταστροφῆς πού ἔφθασαν στήν ἑλληνική πατρίδα, ἀφήνο-ντας πίσω τά πάντα, πού ἔφθα-σαν κατατρεγμένοι καί διωγμένοι καί ἔπρεπε νά στήσουν τά πάντα ἀπό τήν ἀρχή μέσα σέ ἀνυπέρβλητες δυ-σκολίες. Καί ὅμως τά κατάφεραν πλουτίζοντας μέ τήν παρουσία τους, μέ τόν πολιτισμό τους, μέ τήν παράδοση καί τήν ἀρχοντιά τους τό ἐλεύθερο ἑλληνικό κράτος, τήν πατρίδα μας.

Μνημονεύουμε τή θυσία καί τά μαρτύριά τους, ἀλλά καί τή γεν-ναιότητα καί τό θάρρος τους, γιατί δέν μποροῦμε νά ξεχάσουμε αὐτή τή μαρτυρική σελίδα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀλλά καί γιατί δέν ἐπιτρέπεται νά τήν ξεχάσουμε. Διότι οἱ ὑγιεῖς σχέσεις μεταξύ τῶν λαῶν δέν μποροῦν νά στηριχθοῦν παρά μόνο ἐπάνω στήν ἀλήθεια καί στήν παραδοχή τῶν ἱστορικῶν λαθῶν. Διαφορετικά δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει οὔτε συνεν-νόηση οὔτε συνεργασία. Καί εἶναι χρέος μας νά ἀγωνισθοῦμε γιά νά μήν ξεχασθεῖ ἡ ἀληθινή ἱστορία ἀλλά νά ἀνα-γνω-ρι-σθεῖ καί ἀπό τήν ἄλλη πλευ-ρά ἡ γενοκτονία τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ, γιατί αὐτό θά ἀποτελεῖ ἀνα-γνώριση τῆς θυσίας τῶν πατέρων μας, ἀναγνώριση ὅλων τῶν θυμάτων τῆς Μι-κρα-σιατικῆς καταστροφῆς.

ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΝΤΕ ΚΛΙΚ ΕΔΩ